

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
praznika vsak dan.
Začasno le enkrat na teden.
Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, poštni predal šte. 108.
Telefoni na telegrame: »Naprejek, Ljubljana.
Čekovni račun šte. 14.393.

NAPREJ

Člani mesečno 25 Din, začasno 6 Din.
Za tiskarstvo 35 Din, začasno 10 Din.
Oglasi:
Prstok 1×55 mm 60 par. Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list so poštne proste.

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VII., šte. 12.
Četrtekova
»Naprejek« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo
Kmetko-delavske zveze
Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Buržoazna in proletarska demokracija.

Radičeva »seljaška« demokracija.

Dokler je bilo meščanstvo v boju proti fevdalni gosposki, ki je temeljila na fevdalnem gospodarskem sistemu, je bila kapitalistična buržoazija revolucionarna, se je odločno borila za demokratična načela, ki so v primeri s fevdalnimi odnošaji pomenili velik napredek. Splošna davčna dolžnost, obveznost ljudskošolskega pouka, splošna vojaška dolžnost, splošna volilna pravica, samouprava občin, okrajev in dežel, parlamentarna oblika zakonodajne oblasti, republikanstvo, porotna sodišča, enakost pred zakoni, ločitev cerkve od države, samoodločba narodov, to so bila gesla kapitalistične buržoazije proti fevdalni gosposki. V boju zoper fevdalno gosposko za doseg meščanske demokracije se kapitalistična buržoazija ni ustrašila upotrebljavati najrazličnejših sredstev: nelegalne organizacije (framasonstvo), oborožene vstaje, sabotaže, pasivne resistance, atentate, smrtno obsodbe kronanih velikašev itd.

Kakor hitro pa je buržoazija končno zlomila fevdalizem, kakor hitro je kapitalizem osvojil ves svet, je začelo meščanstvo zapuščati načela demokracije in uvajati vedno bolj diktatorske metode v politiki in gospodarstvu. Takih nasilnih diktatorskih metod se je posluževala buržoazija posebno v dveh primerih: v času medsebojnih vojn za tržišča in kolonije in pa proti organiziranemu odporu delavskega razreda v razrednem boju in posebno v državljanski vojni, ki je samo najvišja stopnja tega boja.

Med svetovno vojno in po vojni je kapitalistična buržoazija, kjerkoli je bila resno ogrožena njena nadvlada, zavrnila vsa načela demokracije in zavladovala v odkriti diktaturi: parlament je odvisen od vlade, ustvarjajo se izjemni zakoni, davki se nalagajo enostransko, samoodločba in samouprava se brezobzirno odpravita, svoboda tiska, zborovanja itd. kratko vse pridobitve buržoazne demokracije se več ali manj odpravijo.

Vse to doživljamo tudi v SHS. Volitve v konstituantno niso prinesle vladajoči radikalno-demokratski gosposki večine. Njihova parlamentarna oblast je bila resno ogrožena. Delavske in kmetke opozicionalne stranke so dobile večino glasov in večino poslancev v konstituenti. Zato je vladajoča demokratsko-radikalna gosposka takoj po volitvah odpravila demokratične pridobitve z enim samim dekretom, z »Obznano«. Začenja doba obznanaške politike, ki pomeni odkrito diktaturo vladajočega razreda. To diktaturo so aktivno in pasivno, prikrito in neprikrito podpirale vse meščanske stranke, tudi narodni socialisti ter naši glavni socialpatriote.

V boju proti tej obznanaški politiki pa je vztrajalo dosledno le zavedno delavstvo, ki pa se je izkazalo za nezadostno organizirano. Tudi hrvatsko kmetko ljudstvo, zbrano v Radičevi stranki, je nastopilo proti obznanaški (batinaški) politiki in se borilo za samoodločbo in republikanstvo. V tej borbi je Radičeva republikanska seljaška stranka zbrala pod svoj prapor večino hrvatskega naroda in pridobi-

la simpatije mednarodne demokracije in v zvezi z njo velikega dela delavstva. Tudi Slovenska ljudska stranka ter srbska demokratska (Davidovičeva) sta se grupirali okoli Radiča, tako da je bila obznanaška politika in samoblast radikalov in takozvanih samostojnih demokratov resno ogrožena.

Zato je vladajoča gosposka postavila Radičevo republikansko stranko pod »Obznano«, zaprla vodstvo in preprečevala organizacijsko delo, tisk in zborovanje.

Kljub »Obznani« pa je Radičeva seljaška stranka ohranila svoj vpliv v mestu in na kmetih. Radikali so uvideli, da se Radičev pokret z grobo silo ne da zadušiti kar tako, a radičevci so občutili vso težino »Obznane« in spoznali, da ne morejo računati na zmago v slučaju odkritega boja z vladajočo buržoazijo, ki ima v rokah ves aparat državne materialne in vojne sile. Tako je prišlo do sporazuma med radikali in radičevci.

Ta sporazum varuje koristi srbske in hrvatske buržoazije. Srbska buržoazija, ki je med vojno popolnoma propadla, a se ji je posrečilo v 7 letih na račun reparacij in dajatev iz prečanskih pokrajin ter izkoriščanjem ljudstva ne samo restavrirati, temveč tudi gospodarsko močno okrepiti, dobiva podporo za svojo centralistično in hegemonistično politiko v najmočnejši hrvatski stranki. S pomočjo te je hegemonistični režim pridobil ugled v inozemstvu in stalnost doma. Hrvatska buržoazija, bančna, industrijska in poljedelska, pa se je med vojno in po vojni tako razvila, da sili gospodarsko preko hrvatskih mej v Vojvodino, Srbijo, Bosno in Slovenijo. Ker pa je bila 7 let popolnoma izločena iz državnega upravnega aparata, pomenja za njo sporazum, potem katerega dobiva vsaj delni vpliv na 5 ministrstev, korak naprej v njeni ekspanzivnosti.

Za pristaše Radičeve stranke pa pomeni sporazum odpravo obznanaške politike, torej politično olajšavo.

Obe stranki, radikalna in Radičeva, sta programatično, socialno in razvojno identični. Obe sta predstavnici moderne kapitalistične buržoazije, prva med Srbi, druga med Hrvatji. Obe sta se razvili v boju zoper fevdalno misleči liberalizem, ki je tako v Srbiji kakor na Hrvaškem prevzel priimek »svobodnjaški«, po svojih metodah v političnem udejstvovanju pa je ostal v spahiluških (v Srbiji) in magnatskih (na Hrvaškem) tirih. Ker so se ti fevdalno misleči ljudje tako v Srbiji kakor na Hrvaškem združili v demokratski stranki in tam prevladali nad malomeščanskimi, konfuznimi in nestanovitnimi elementi, predstavlja demokratska stranka kljub svoji opozicionalni gostobesednosti skrajno reakcionarno krilo SHS buržoazije.

Radičeva »seljaška« demokracija ni v stvari nič drugega kakor tkzv. kapitalistična demokracija, katere gesla je Radič uporabljal v svojem nastopanju proti obznanašem (batinašem) in jih uporablja še danes. Ker je pa industrijski kapitalizem na Hrvaškem še slabo razvit (velika večina Hrvatov se bavi s poljedelstvom) zato imenuje Radič to »demokracijo« — seljaško.

Proletarska socialna demokracija.

Mogočni porast proletarskega razreda v razvitih deželah je dvignil v ospredje svetovne politike novo demokracijo, pravo demokracijo, ki se bistveno razlikuje od buržoazne. Nositelji te nove svetovne demokracije je od kapitalizma izkoriščani in zapostavljeni proletarski razred. Zato se ta demokracija imenuje socialna demokracija. Buržoazna demokracija je nastala v boju med fevdalizmom in kapitalizmom; buržoazija se je v tem boju borila za oblast nad produktivnimi sredstvi ter za takozvane človeške pravice in svoboščine. Svobodna konkurenca, neomejena pravica privatne lastnine, svoboda izkoriščanja produktivnih sil — to je cilj buržoazne demokracije. Politične svoboščine pa so bile samo bojno sredstvo v boju za te cilje in buržoazija jih dosledno zametuje, kadar je v razrednem boju ogrožena svobodna eksploatacija produktivnih sil.

Cilj proletarske socialne demokracije je podružabljenje proizvodjalnih sredstev in odstranitev vsakega izkoriščanja in tlačanja.

Sredstva proletarske demokracije v boju za pravičnejšo urejeno človeško družbo se temeljito razlikujejo od sredstev, ki jih uporablja buržoazna demokracija. Proletarski razred se mora opirati v svojem boju za socialno demokracijo predvsem na svojo lastno moč, na svoje organizacije. Buržoazijo je podpiral v njenem boju proti fevdalizmu kapital, deloma pa tudi proletarski razred, ker je bil fevdalni sistem tudi njegov nasprotnik. V boju zoper proletarsko demokracijo se buržoazija bori predvsem z naropanim kapitalom. Čim silnejše pa so proletarske organizacije, tem manjši je naropani kapital, tem manjši so skriti profiti kapitalistov. Ker so organizacije glavno sredstvo boja socialne demokracije, zato so zavedni socialisti organizacijska vprašanja dvignili na višino načelnih vprašanj. Nova človeška družba je nemogoča brez na proletarsko-demokratskem temelju slonečih organizacij.

Vsi oni, ki se iz načela javnosti, izpolnjenosti pravilnika, progresivnega davka in vseh ostalih elementarnih načel proletarske demokracije v organizacijah norčujejo, dokazujejo samo svojo reakcionarno zaostalost in nevednost. Kako bo proletariati organiziral človeško družbo na pravičnejših temeljih, če ni toliko zaveden, da bi svoje organizacije upravljal in vodil po teh načelih?

Proletarskemu razredu ne smejo biti za zgled meščanske organizacije in njihovo nedemokratsko poslovanje. Kdor še ne ve, da je tudi organizacija, ki obstoja iz samih proletarcev, ne-socialistična, reakcionarna, če je ustroj te organizacije tak, da odločuje samo par oseb, samo predsednik ali tajnik?

Brez organizacij, ki temeljijo in poslujejo po osnovnih načelih proletarske demokracije, ni in ne more biti socializma. Brez njih se proletariati ne uore osvoboditi. Zato je prva in poglavitna dolžnost vsakega zavednega proletarca, da se organizira v organizacijah, ki se upravljajo po socialno demokratičnih načelih.

Ta načela morajo zmagati povsod, kjer se zbira in organizira proletariati:

v političnih, strokovnih, kulturnih in združnih organizacijah. Čim se bo to zgodilo, je dan temelj za zmago socialne demokracije, a čim prej se bo to zgodilo, tem prej bo zmagal socializem.

K.

Prva seja Delavske zbornice.

Popoldanska seja.

C o b a l : Na dnevnem redu je potrdilo rač. zaključka za l. 1925.

Č e l e š n i k : Po zakonu o zaščiti delavcev mora zbornica 14 dni po preteku koledarskega leta predložiti rač. zaključek min. za soc. politiko. Zbornica ni prejela pravočasno poročil od zavodov, ki pobirajo prispevke, zato ni mogla prej predložiti obračuna. Potem čita bilanco: upravni stroški: 1.045.242'92 Din, študijske komisije, knjižnica 92.156'42 Din, podpore delavskim kulturnim društvom, knjižnicam in izobraževalnim tečajem 106.000'— Din, podpore za brezposelne 70.000 Din. D o h o d k i : poslovnih prebitok iz l. 1924: 610.773'39 Din, prispevki 2.834.150'29 Din, obresti 2416'60 Din, podpore min. za socialno politiko 33.333'31 Din, skupaj 3.480.673 Din 59 par. — Predlaga, naj skupščina pooblasti upravni odbor, da računski zaključek odobri in predloži min. za soc. politiko.

P e v e c : To je tako važna točka, da skupščina rač. zaključka ne more kar odobriti, ker ga ne pozna, z odobritvijo bi sprejela tudi odgovornost zanj. Zato predlaga, naj ga upravni odbor pregleda in poroča prihodnji skupščini, ki naj ga odobri.

O r e h e k : Se strinja s Čelešnikom, naj obračun pregleda in odobri upravni odbor. Prav tako naj predela upravni odbor tudi prihodnji točki dnevnega reda. Predlaga, da se tako obravnava obračuna kakor prihodnji dve točki izločita iz dnevnega reda skupščinske seje.

D r. B o h i n j e c : Zagovarja Orehkov predlog z dodatkom, naj upravni odbor obračun za l. 1925 odobri, prihodnji skupščini pa samo poroča o njem.

Sprejeto.

Volitev tajnika.

D r. B o h i n j e c : Predlaga, naj se za bodočih 5 let izvoli za tajnika Del. zbornice g. Filip Uratnik.

L e s k o š e k : Zbornica ima itak tajnika, ker dosedanj ni odstopil, drugače pa bi se moralo mesto zborničnega tajnika prej razpisati. (Več delegatov je v tem začelo s. Leskošku ugovarjati, s. Leskošek je nato svoj predlog, da se tajniško mesto razpiše, zopet umaknil.)

U r b a n č i č : V bistvu ima g. Leskošek prav, ker pa ima zbornica v g. Uratnika zaupanje, naj se izvoli on za prihodnjih 5 let.

Sprejeto.

Razno.

J u v a n : Vse strokovne organizacije so se združile za enoten nastop proti redukcijam pri TPD. Ministrstvo je poslalo preiskovalno komisijo, ki pa delavstva ni zaslila. Sklicala je anketo v vladni palači, ker je bil na njej navzoč zbornični tajnik, ga prosi da poda zbornici poročilo o tej anketi.

A j d i š k o v a : Tudi žene se morajo uveljaviti v Del. zbornici. Zbornica naj posveti vso pažnjo delavkam, kajti socialne razmere so krive prostitucije itd.

V Trbovljah naj zbornica podpira ustanovitve otroškega zavetišča. Prva skupščina Del. zbornice naj izjavi svojo solidarnost s trboveljskimi rudarji.

Terseglav: Izenadilo me je čudno dejstvo, da na seji ni zastopana vlada. Zbornica je pač avtonomna, ali izrazi naj svoje začudenje, da jo vlada tako prezira.

Pevec: Opisuje razmere v Velenju. Kar so doživeli trboveljski rudarji letos, to so doživeli velenjski lani. Apelira na stranke, ki imajo svoje zastopnike tudi v parlamentu, naj se zavzamejo za to, da bodo velenjskim rudarjem povzročene krivice popravljene. V Velenju delajo samo po 18 dni mesečno, najvišji zaslužki znašajo 700 Din, kopači dobe po 480 Din. Nemogoče je preživljati s takimi dohodki več družinskih članov. Ko so povedali nekemu višjemu drž. uradniku, da ne morejo živeti s takimi plačami, jim je odgovoril: Zakaj imate toliko otrok? Popraviti se morajo krivice, ki jih trpe upokojeni rudarji.

Makuc: Na strok. kongresu je bila sprejeta resolucija, da pošljemo delavsko delegacijo v Sovjetsko Rusijo, ki naj preštudira tamošnje razmere. Zbornica naj votira za to delegacijo 100.000 Din.

Krušič: Znano je, da je vrgla TPD več sto delavcev na cesto. Vlada je poslala komisijo, ki je zaslišala mnenje delavskih zaupnikov in TPD in je izjavila, da nima nobene moči do TPD, temveč ji lahko kvečjemu kaj priporoča. Zahtevati moramo, da bo dala TPD odpustnim rudarjem vsaj odpravnino. TPD je to odklonila. Ker se vrše v ponedeljek zopet pogajanja, naj vsak klub pošlje po enega zastopnika k temu pogajanju.

Uratnik: V petek zvečer je bilo tajništvo pozvano, naj poda komisiji material o TPD. V soboto je bila konferenca, udeležili so se je delegati II. rud. skupine, on za Delav. zbornico in rudarski urad. Zahtevali smo, naj da TPD odpravnino reduciranim rudarjem, da si bodo lahko poiskali kruha drugod. Predlaga, naj pošlje zbornica k v ponedeljek se vršeci seji z min. komisijo dva člana iz rudarskih vrst.

Leskošek: V Trbovljah je veliko huje za delavce, kakor za kmete kakšna naravna katastrofa. Preiskovalna komisija sedi na vladi, med delavstvo ne gre. Govori se, da bodo dobili odpusteni rudarji potne liste za Francijo; ker je pri TPD udeležen v glavnem inozemski, zlasti francoski kapital, bi prišli rudarji, ki bi šli na Francosko, zopet pod isto oblast. Najvažnejša je delavska kontrola nad podjetji. V tem vprašanju bomo trčili najbolj skupaj. — Vlada ni navzoča, ni čudno, saj ignorira tudi socialno zakonodajo. — Zbornica naj vpliva, da se bodo po vseh podjetjih vodili obratni zaupniki.

Dr. Bohinjec: Brezposelnost pri TPD je v zvezi z drugimi problemi. V pravilniku bratovske zkladnice naj se določba, kako dolgo trajajo zav. pravice, izboljša. — Današnja zbornica naj zahteva, naj se nemudoma izenači Del. zbornica z ostalimi stanovskimi ozir. poklicnimi zbornicami. Za svojo osebo smatra misel delegacije v Sov. Rusijo za dobro. Potrebno pa je, da se izvede ta akcija skupno z ostalimi Del. zbornicami v dr.

žavi. Centralno tajništvo del. zbornic naj preštudira to vprašanje.

Dr. Milavec: Če doli zaslutijo denar, ga hočejo imeti, zato naj zbornica dovoli denar za delegacijo, če bodo dovolile tudi druge zbornice. (Medkljic.)

Arh: Še nekaj opomb o TPD, ker se bodo vršila ponovna pogajanja. — TPD utemeljuje redukcijo s tem, da je padla storitev delavca napram predvojnemu časom za 45%. To ni resnično, kajti takrat se je delalo na način tkzv. »Raubbau«, potem so delali v Hudijami le pripravljala dela in druga neproduktivna dela itd. Predlaga: komisija naj na licu mesta ugotovi storitev pri produktivnem in neproduktivnem delu.

Gajšek: Položaj poznate. Kapitalistični režim bo delo zbornice otežkočil. Postavljamo program, čeprav se zavedamo, da zbornica marsičesa ne bo mogla doseči. — Prečita program kluba kršč. socialistov v Del. zbornici, ki je zelo obširen, ima 32 točk. N. pr.: čl. 2. zahteva, da se vsa soc. zakonodaja izvaja do podrobnosti; čl. 6.: sedanji davčni sistem naj Del. zbornica odkloni in zahteva, da se davek na ročno delo odmerja progresivno šele onim, ki so dosegli eksistenčni minimum letno 20.000 Din; čl. 29.: Delavska zbornica naj deluje za ukinjenje vseh izjemnih zakonov, kakor n. pr. zakon o zaščiti države itd., itd.

Ravnik: Delavska zbornica naj se zavzame, da bodo zaščitene pravice onih delavcev, ki morajo k vojakom ali na orožne vaje.

Predlogov je bilo torej mnogo, predsednik Čobal je h koncu seje menda pozabil na nekaj predlogov, glasovanje se je vršilo o predlogih Ajdiškove, Makuca in dr. Bohinjca in Terseglava in dr. Bohinjca. Ti predlogi so bili sprejeti.

Kandidatna lista za občinske volitve.

Občina Trbovlje.

Dan volitve: 28. marca 1926.

Kandidatje:

1. Franc Pencelj, Loke 224, kovač.
2. Jože Tovornik, Sv. Lenart 158, rudar.
3. Jakob Štruc, Retje 116, rudar.
4. Franc Rinaldo, Loke 69, kovač.
5. Alojz Podlogar, Sv. Lenart 112, trg. pomočnik.
6. Ivan Polak, Loke 86, kovač.
7. Ivan Majcen, Loke 333, strojnik.
8. Franc Kovač II, Sv. Marko 41, rudar.
9. Lovro Žlak, Retje 118, rudar.
10. Franc Rojnik, Sv. Lenart 127, rudar.
11. Anton Levstek II, Retje 116, strojnik.
12. Ignac Snoj, Loke 281, rudar.
13. Karl Pavčšek, Loke 224, rudar.
14. Ludvik Kolenc, Loke 116, rudar.
15. Martin Frejle, Sv. Marko 23, posestnik.
16. Jože Učakar, Loke 246, rudar.
17. Anton Odlazek, Loke 74, rudar.
18. Ivan Šribar, Loke 224, kovač.
19. Franc Pintar, Loke 187, rudar.
20. Ivan Safran, Sv. Lenart 151, rud.

sekvester je bil rudarski svetnik inž. Cihelka, pozneje pa je rudnik prešel v roke angleške družbe »The Central European Mines, Limited, London«. Prodaja rudnika ima precej temno ozadje.

Število zaposlenega delavca od leta 1910 pa do danes:

v letu	1910	796
>	1911	858
>	1912	957
>	1913	980
>	1914	1019
>	1915	1001
>	1916	986
>	1917	1024
>	1918	944
>	1919	703
>	1920	709
>	1921	784
>	1922	875
>	1923	1009
>	1924	1234
>	1925	1350

II.

O zavednem delavskem gibanju pred letom 1890 v Mežici sploh ne moremo govoriti, pa tudi pozneje samo, kolikor se je poznal vpliv delavstva železne in-

21. Ivan Radej, Loke 247, rudar.
22. Karl Rataj, Loke 225, rudar.
23. Ivan Domšek, Sv. Marko 44, rud.
24. Anton Perpar, Loke 250, rudar.
25. Martin Zalezina, Sv. Lenart 151, rudar.
26. Andrej Potokar, Retje 98, rudar.
27. Franc Klopčič, Loke 165, rudar.
28. Franc Žuža, Loke 281, rudar.
29. Jože Dolinšek, Loke 62, rudar.
30. Ivan Slokan, Sv. Marko 25, pos. in rudar.
31. Anton Keršič, Loke 198, rudar.
32. Jože Zelenšek, Loke 257, strojnik.
33. Franc Urbanija, Loke 280, rudar.
34. Jože Kelnar, Loke 199, rudar.
35. Ivan Špan, Sv. Lenart 137, rudar.
36. Ignac Vozelj, Loke 240, rudar.
37. Jože Korošec, Loke 214, elektrik.

Na mestniki:

1. Aleks Kuhar, Loke 281, rudar.
2. Franc Plahuta, Sv. Lenart 157, rudar.
3. Ivan Karlič, Loke 271, rudar.
4. Ignac Merzelj, Loke 266, rudar.
5. Ivan Pajk, Loke 222, rudar.
6. Ivan Hudarin, Loke 384, rudar.
7. Jože Uršič, Loke 271, rudar.
8. Miha Tomc, Loke 367, rudar.
9. Franc Stavec, Loke 223, kurjač.
10. Friderik Pikel, Loke 242, mizar.
11. Ivan Marin, Loke 348, strojnik.
12. Karl Flis, Loke 257, rudar.
13. Ferdo Kunstelj, Retje 26, ključav.
14. Jože Suša, Loke 343, rudar.
15. Blaž Habjan, Loke 213, tesar.
16. Ivan Pajer, Loke 370, kovač.
17. Franc Strmole, Loke 238, rudar.
18. Franc Judež, Loke 196, ključavn.
19. Franc Saje, Retje 49, rudar.
20. Jože Pistotnik, Gabrsko 22, rudar.
21. Ivan Zelenšek, Loke 257, rudar.
22. Franc Obolnar, Loke 333, rudar.
23. Franc Merzelj, Loke 348, rudar.
24. Franc Strojnik, Retje 91, rudar.
25. Franc Ausec, Loke 257, vrt. m.
26. Jože Levec, Loke 223, rudar.
27. Ivan Polak, Retje 118, ključavn.
28. Ivan Klančnik, Loke 221, rudar.
29. Franc Seršen, Ojstro 20, rudar.
30. Ivan Mlakar, Loke 239, rudar.
31. Alojz Ameršek, Loke 109, rudar.
32. Ivan Potokar, Loke 366, rudar.
33. Franc Resnik, Loke 225, rudar.
34. Ivan Kranjc, Loke 367, rudar.
35. Anton Pajer, Loke 237, rudar.
36. Franc Keršlin, Loke 346, rudar.
37. Franc Soštar, Loke 224, rudar.

NAŠA SKRINJICA JE

Načelo javnosti in nasprotniki.

Načelo javnosti v organizacijah se izraža v tem, da organizacija objavlja stanje svojih financ, svojega članstva, svoje sklepe. Načelo javnosti v politiki je ozko zvezano z načelom javnosti v organizacijah.

dustrije s Prevalj. Ko so pa prenesli železno industrijo s Prevalj na Zgornje Štajersko, je bilo v Mežici in Črni samo par delavcev, ki so se zanimali za delavsko gibanje. Stanje delavstva v 90. letih se bo najbolj videlo iz sledečega dogodka: Leta 1890 ali 1892 je dobil rudnik poziv, naj skrajša delavni čas od 12 na 10 ur. Rudniški ravnatelj je obvestil o tem najstarejše rudarje, ki so se šli za zaupnike delavstva. Delavstvo pa se je zbralo pred rudniško pisarno in protestiralo proti skrajšanju delavnega časa, češ, mi imamo že itak premajhen zaslužek, kopač 80 krajcarjev, pa tudi 60; še to nam ne zadostuje za življenje, kako pa naj preživljamo sebe in družino, če bomo delali mesko 12 ur samo 10? Kajpak, da je podjetje prav rado ustreglo delavski zahtevi in oddalo protest na pristojno mesto. K sreči je pa delavstvo drugod bilo že bolj prebujeno in nazadnjaški protest v Mežici ni nič zalegel; podjetje je dobilo ukaz, da mora uvesti 10-urnik. Kovinarji na Prevaljah so zvedeli za ta protest v Mežici in so uvideli, da morajo širiti socialistično misel v Mežici in Črni. Prevaljski kovinar Pop, potem neki krojač in njegova žena so me-

Proti načelu javnosti se dvigajo zelo značilni ugovori z dveh strani, oportunistični socialpatriotični voditelji pravijo: nikar objaviti koliko nas je in od kod denar in koliko denarja! Kapitalisti bodo uvideli našo slabost in nas bodo še bolj pritiskali. Marsikateri nezavedni delavec verjame tem razlogom in gre zato z oportunisti.

Kaj se skriva za temi razlogi oportunističnih voditeljev? Nič drugega, ko izdajalska politika sodelovanja s kapitalisti. Naivno je misliti, da kapitalisti ne poznajo moči proletarskih organizacij. Naivno je misliti, da bi kapitalisti imeli strah pred strahom, ki po sredi votel se mi zdi, a okoli ga nič ni! Kapitalisti so izobraženi veliko bolj ko oportunistični voditelji. Kapitalisti so hladni računarji, mnogo boljše od oportunističnih voditeljev. Zato kapitalisti izkoriščajo naivnost oportunističnih voditeljev, a ne naroče, dragi socialpatrioti! To je vsakemu mislečemu delavcu jasno. Kapitalist ima dvoje orožij: kapital in nasilje. S kapitalom kupuje oportunistične voditelje, z nasiljem skuša uničiti delavsko zavednost. Proti obema tema sredstvom je načelo javnosti v zavednih proletarskih organizacijah najuspešnejše orožje. Organizacije, kjer vlada načelo javnosti, ni mogoče podkupiti, delavske zavednosti, ki temelji na načelu javnosti, ni mogoče uničiti.

Načelo javnosti je v ozki zvezi z diskusijo, s svobodnim proletarskim tiskom, z javnimi računi in obračuni, s progresivnim davkom itd. Načelu javnosti nasprotujejo: politika konspiracije, fašistovska ideologija, tajni fondi, indirektni davki, z eno besedo: vse organizacijske metode kapitalističnih organizacij.

Ne čudimo se, da so nasprotniki tega načela oportunistični voditelji, podrepniki ministerialistične politike, ki namerava odrešiti proletarat na ta način, da kupi akcije industrijskih podjetij in v upravnih svetih vodi »razredni boj...«

Čudimo pa se levičarskim dekalistom, da se borijo proti temu načelu. Rуска socialna demokracija, ki bi morala biti zgled dekalistom, se je pod carskim režimom borila za nacelo javnosti. Ona je dosledno objavljala vse sklepe svojih strankinih kongresov in vse člane vedno obveščala o vseh svojih akcijah, dasi je bila socialna demokracija pod carizmom prepovedana. V najtežjih časih državljanske vojne so se vsi konflikti v stranki razpravljali v diskusijah, v strankinih glasilih, ki so objavljali politiko stranke tudi tedaj, ko stranka ni mogla delovati v legalnih organizacijah.

Proletariat, ki je izkoriščen, ne sme od svojih političnih načel nič skrivati. On tudi nima ničesar skrivati, če je njegovo gibanje res proletarsko. Načelo tajnosti, ki ga uporabljajo oportunisti, desničarji in levičarji, dokazuje samo, da njihove politike ne diktirajo proletarski interesi, temveč interesi kapitala. Zavednemu proletariatu pa bo služilo načelo javnosti kot najmočnejše orožje proti kapitalu vedno in vsepovsod.

sec za mesecem prirejali tajne sestanke z rudarji v Mežici in pridno sejali med rudarji seme: skrajšanje delavnega časa in pravičnejšo plačo za delo! Samo škoda, da so kovinarsko industrijo že kmalu potem prenesli v Donawitz. Pop in oni krojač sta pa tudi v Leobnu in drugih delavskih centrih nastopala kot buditelja delavstva.

BBU je skraja srdito preganjala vsakega »prekocuha«. Pri tem delu je ji stal ob strani ves državni aparat, kakor tudi nezavedne mase delavstva in kmetska okolica. Sodrugi so smeli samo skrivaj čitati delavske liste, brošure itd. Če je bil kateri zasačen, je moral dati odgovor upravitelju ali pa delovodjem. Podjetje je pa hodilo tudi druga pota, kakor še mnogi kapitalisti v današnjem času: agilnejše delavce je povišalo za paznike in jih tako zvezalo. Še bolj široko in nevarnejšo akcijo je podjetje vodilo več desetletij, in sicer z zidanjem hišic posameznim delavcem na kredit in dvajset ali desetletno vračanje posojila. Lastne bajte rudarjev so bile pravo prokletstvo za rudarje. Garal je tak revež noč in dan, bil je najponižnejši sluga, ki je uporabil dnevno vso svojo silo, da po-

Vinko Möderndorfer, Mežica:

Boji in napredek rudarjev v Mežici.

Produkcija svinca, ki je znašala po prevzemu obratov po BBU v letu 1868 samo par meterskih stotov letno, je leto za letom rastla in je znašala:

v letu	1870 približno	800 q
>	1880	2.000 q
>	1890	8.000 q
>	1900	32.000 q
>	1912	69.651 q
>	1913	69.597 q
>	1914	66.188 q
>	1918	58.000 q
>	1919	45.744 q
>	1920	46.004 q
>	1922	80.000 q
>	1923	95.000 q
>	1924	95.000 q
>	1925	96.000 q

V letih 1912 do 1920 se je poleg tega še pridelalo 13.655 q cinkove in 3.159 q molibdenove rude (vulfenita).

Po preobratu do 10. oktobra 1921 je bilo podjetje pod državnim nadzorstvom,

Razno.

r Kverulant pred sodiščem. Na Vašo notico pod zgornjim naslovom v »Napreju« z dne 6. marca t. l. smatram za potrebno v lastnem interesu pojasniti, da je tukajšnje državno pravdnštvo, ki je o dolarski aferi povsem dobro informirano, na neosnovane očitke, da bi bil jaz v letu 1921 (torej potem, ko sem razkril na ljubljanski glav. pošti dolarske tatvine) blatil pošto upravo, pred 3 tedni izjavilo, da ni nikakega poudara za kazensko zasledovanje radi pogreška po § 91. srb. kaz. zakona. Glede stavka: »Za neumnega so ga proglasili...«, izjavljam, da je bil naročen brez zdravniške preiskave podani privatni zdravniški izvid z dne 1. maja 1923 »psihopat-kverulant, pride resno v poštev za vpokojitev«, povsem ovržen z uradnim izvidom Zdravstvenega odseka za Slovenijo v Ljubljani (Inšpektorat Narodnega zdravja števila 7591/23 z dne 16. maja 1923, ki se po zdravniški ugotovitvi dveh uradnih zdravnikov glasi, da sem »telesno in duševno popolnoma zdrav ter sposoben tudi nadalje upravljati svojo službo.« Kljub temu sem bil na temelju priv. zdravniškega izvida upokojen. Glede stavka: »...tudi iz privatne službe so ga izrinili...« sem primoran pojasniti, da sem službo izgubil radi tega, ker kot državni upokojenec nisem bil — kontent — z nedopustljivimi manipulacijami, ki jih je vršila tvrdka s podkupovanjem in s potvorjenimi dokumenti na račun državnega imetja (carine), kar lahko vedno dokažem. In ker ne odobravam takih lopovščin, so me označili takozvani »državotvorci« za kverulanta. Da so me pa res izrinili iz te privatne službe, od tega so pripomogli na prav kolegialen način z govoricami po gostilnah znani pt. intriganti v svoji pijanosti, češ, da sem že reaktiviran, kar pa seveda ni bilo res. Toliko javnosti v vednost, da ne bo nepotrebnega slepomišljenja in zlobnega zavijanja od strani intrigantov. — Končno pa pripomnim še, če bi bil slaboumen, ne bi imel kljub preganjanju še tako močnih živcev in trdne volje boriti se za pravico ter bi bil po zaslugi znanih intrigantov, ki mi hočejo na vsak način kolikor mogoče škodovati, že zdavnaj pod zemljo. To pa delajo oni, ki so več ali manj prizadeti na dolarski in aferi z znamkami ter so incognito porazdeljeni v vseh političnih strankah le za to, da ostanejo zaščiteni pred kaznijo, ali da jim ostane vsaj še naprej njihov »ugled«, in da bi jaz ne bil na posredovanje kakega poslanca reaktiviran, t. j., da bi dobil zadoščenje. — Prosim in zahtevam javno od teh gospodov, da vendar že prenehajo s tem nepoštenim bojem, da bom mogel z družino še nadalje v miru živeti. V nasprotnem slučaju bi bil primoran jasneje govoriti in tozadevne dokaze v svojo obrambo objaviti. Tiskovni zakon tega ne prepoveduje. — Če pa iščem zakonitim potom — ne pa zapletniško — za svojo osebo proti na-

padom pravice in zadoščenje, pa po mojem mnenju, čeprav nisem psihater, ne morem biti kverulant. Brani se vsakdo, če ga hoče kdo tepsti. — Prizadeval sem si pa, ker sem v splošno korist razkril dolarske tatvine, da bo ta ali drugi poslanec, ne glede na strankarstvo, kaj za me storil, da bom reaktiviran, če mi že drugače ni mogoče priti do pravice. Ker so se v tej zadevi julija meseca pretečenega leta hrvatski poslanci za me zavzeli, da bi bil reaktiviran, so hitro znani intriganti to z lažmi preprečili. — Za objavo se zahvaljujem v naprej. S spoštovanjem, Milan Detela, poštni uradnik v pokoju.

r Klerikalni lažnivci. »Pravica« z dne 11. marca 1926 nam očita nedoslednost, češ, da smo se doslej v »Napreju« borili za poštenost, pravičnost in demokracijo, zdaj pa da sta naša člana Delavske zbornice, ss. Pevec in Leskošek dokazala, da porabljamo ta sveta načela samo za demagogijo in slepilo delavstva. To vse zato, ker nista pomagala klerikalcem do četrtega člana v upravnem odboru. S tem se je »Pravica« dvakrat zlagala: prvič, ker piše, kakor da bi bila dosedanje naše pisanje odobraval, dočim je v resnici vedno pisala proti nam in nas kazala za nepošteno, nepravilno in nedemokratično. Vse kaže, da pomeni pri klerikalcih pravičnost, poštenje in demokracija toliko, kolikor imajo profita in ker so od našega nasprotstva do kristanovcev pričakovali profit, se jim zdi krivično, ker tega profita niso mogli pobasati. Drugič se je pa zlagala, ko pravi, da smo se zvezali s kristanovci, čeprav so ti pri volitvah v Delavsko zbornico zagrešili toliko goljufij in nasilnosti tudi nad nami. To je še večja laž, oziroma več laži skupaj. Nismo se zvezali s kristanovci, tudi se ne bomo, a tudi krivic pri volitvah niso zagrešili samo kristanovci, temveč tudi klerikalci in demokrati. Vse kapitalistične stranke so se združile za prvo kurijo, da so onemogočile volitve in to ni le zveza med nami, ampak tudi vaša zveza proti delavstvu, ki ste mu vzeli s tem volilno pravico. Sodelovali ste pa s kristanovci tudi v drugi kuriji, ker niste pravočasno nastopili proti krivičnemu volilnemu redu, ampak ste si mislili, da je krivični volilni red dober, češ, kristanovci bodo kradli, demokrati bodo kradli in tudi mi bomo lahko priliko izrabili, glavno je pa, da ne pridejo v Delavsko zbornico zastopniki delavcev, torej je čisto dobro, če volilni red ne daje delavcem volilne svobode. Tako ste mislili in se v duhu smejali nam, ko smo se proti takemu volilnemu redu borili, med volilnim bojem ste se pa tudi postavili na moralno stališče, seveda šele potem, ko ste imeli glasovnice že pobrane, ožir. vsaj limance nastavljen. Taka morala! Res ste ravno tako kristjani, kakor so kristanovci socialisti! Tudi te bi bilo lahko sram, da jim je prišla pomoč naših dveh prav, ko so oba prej izključili iz svojih »nevtalnih« strokovnih organizacij. Pa še več, tisti dan in na isti seji, na kateri je Leskošek v imenu naših organizacij protestiral proti volitvam in volilnim sleparijam, ste ne le ta protest požrli, ampak še celo tega osovraženega Leskoška v kontrolo izvolili. Tako je bila »zma-

govita« enotna fronta prisiljena priznati načelo javnosti, iz katerega se že leta norca dela — če je »naprejevec« v kontroli pomeni to skoro toliko kakor načelo javnosti... To mesto v kontroli bi bili mi dobili lahko tudi s pomočjo klerikalcev in demokratov, kajti ti dve stranki skupaj sta imeli tudi 29 glasov in bi bili z našima dvema skupaj lahko dosegli to, kar je naš stranka zahtevala, namreč ponovni razpis volitev, poštenih volitev. Klerikalci in demokrati so med volilnim bojem mnogo govorili in pisali o kristanovskih sleparijah in da je treba popraviti. A ko je naše načelstvo sklenilo, da pojde z vsako stranko, ki bo to resno zahtevala, se niso niti klerikalci, niti demokrati tej zahtevi pridružili, tako da do zadnjega trenutka razen naših dveh ni bilo nikogar v zbornici, ki bi hotel pravici pomagati do veljave. Če so klerikalci smatrali naš boj za pošten in pravičen, zakaj ga niso podprli? Ali mislite, da morata ostati naša dva glasova res le glasova v puščavi? Navadili se boste pokazati pravo barvo in pravočasno predlagati prave predloge, brez demagogije in tajnega paktiranja. Če bodo ti predlogi pravi in za delavstvo koristni, jih bosta naša dva brezpogojno podprla, kakor se je deloma že tudi v nedeljo na prvi seji pokazalo. Stvarna politika nas bo vodila, ne pa zakulisne mahinacije! Ker smo v »Napreju« stalno izobraževali in navajali k resnemu premišljevanju, nas to delavstvo razume in popolnoma zastoj so vsi vaši poskusi, v naše organizacije ne boste zanesli zmede — organizirane so po geslu »naša moč je v zavednosti«.

r Konstatiramo lahko, da nas zadnji čas od vseh strani prav živo napadajo, čeprav nas »nič ni«, kakor smo tolikokrat slišali. Odgovoriti ne moremo vsem takoj, »Delavska politika« pa pride prva na vrsto.

Raznovrstno pomladansko obleko nudi najceneje JOSIP ROJINA

LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 5.

KJE SE KUPI?
Le pri tvrdki
Josip Petelin
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Gritzner - Adler - Phonix.
Istotam posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermena, pnevmatika.
Pouk o vezenju na stroj brezplačen! — Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

ŽIKA

je najboljša žitna kava!

Poneverbe pri bratovski skladnici v Velenju.

Dne 4. t. m. je bila razpisana porotna obravnava zoper Ernesta Hogla iz Velenja in Martin Jurherja iz Megejnic pri Grizah radi poneverbe. Jaz bi bil moral na tej obravnavi prisostvovati kot priča, prejel sem pa dne 27. februarja obvestilo od okrožnega sodišča v Celju, da se je ta kazenska zadeva odkazala na drugo letošnje porotno zasedanje.

Sedaj se pa med delavstvom širijo laži, da sem jaz podkupljen ter da se je v sporazumu z mano vsa zadeva odložila od acta.

Zadeva je sledeča: Kot podpredsednik bratovske skladnice sem dne 27. decembra 1925 pregledal blagajniške dnevniške bolniške blagajne in pri tem ugotovil, da so se na temelju falzifikatov izplačevale porode podpore. Tako je n. pr. bila na ime Franc Vidovič izplačana v 7 mesecih 3-krat porodna podpora, enkrat pravilno, dvakrat po 644 Din nepravilno. Takih slučajev sem našel 11 po 644 Din, skupno 7084 Din.

Zadeva je bila javljena rud. glavarstvu, ki je odredilo natančnejšo preiskavo dne 4. januarja t. l.

Sod. Znojem sva dobila nalog, da do 4. januarja pripraviva potrebni material za preiskavo. Ugotovila sva med tem časom še za nadaljnjih 10.000 Din poneverb, tako da je znašal do 4. januarja ugotovljeni poneverjeni znesek Din 17.000.— Rudarsko glavarstvo je vso zadevo izročilo drž. pravdnštvu v Celju. 1. februarja sva bila s sod. Znojem zaslšana pred preiskovalnim sodnikom ter navedla vse podrobnosti.

Preiskovalni sodnik je dal nalog, da se naj preišče tudi poslovanje v letih 1923 in 1924 do 8. februarja.

Tudi med tem časom so bila izplačana razna po pravilniku neutemeljena izplačila, za katera se pa ne da dognati, ali gre za poneverbo ali ne, ker manjka potrebnih dokazov. Našli so se tudi manjši poneverjeni zneski. 8. januarja sem dal spet vse nepravilnosti na zapisnik pri sodišču v Celju.

Pri poneverbah sta v glavnem prizadeta Martin Jurher in Ernest Hogl, ki sta si denar delila ter ponarejala podpise na blagajniških prilogah in potrdilih. Še preden je bila obtožba dvignjena, so Jurherjevi stariši vrnili bolniški blagajni znesek Din 7000.—

Delavski delegati bomo odločno zastopali stališče, da se tudi ostali poneverjeni znesek bolniški blagajni vrne. Ti fantje so prejemale plače kot začetniki Din 1200.— mesečno, rudarji, ki morajo preživljati številne družine, pa zaslužijo nekateri komaj Din 600.—

Sedaj se pa vprašajmo, kdo je kriv, da se godijo take stvari tam, kjer ima delavstvo vsak dan pravico kontrole? Vse te stvari so se vršile tedaj, ko je bil računovodja Marko Kobal, kateri si je 2 leti bril norce iz delavskih delegatov. Že leta 1924 smo na seji predstojništva zahtevali, da ga odstrani, pri čemer smo pa kljub temu, da smo imeli dvetretjinsko večino, ostali v manjšini, ker so delegati Uranjek in njegov tovariš iz Za-

veča zaslužek in čimprej odplača bajto, poleg tega je pa krivil hrbet, da je kapital lažje udrihal po njem. Ti trpini so si postavili svoje kože daleč proč od družbovskih naselbin, najrajši kar blizu rova, da so mogli izrabiti vsak trenutek za garanje. Posledice tega početja se čutijo še dandanes. (Analogno tendenco ima »Stan in dom« še danes.)

V poznejših letih je socialna demokratska stranka iz Celoveca širila socializem med rudarji tukajšnjega rudnika. Govorniki so govorili na shodih večinoma slovensko, ker je bila ogromna večina delavstva slovenskega pokolenja, samo deloma so znali tudi nemško.

Podjetje je osnovalo svojo prodajalno »Wirtschaftsverein«, ki je bil v popolni lasti podjetja, delavstvo je smelo samo kupovati, dobivalo je vse na kredit, ob plačilnem dnevu pa so mu za nabavljeno blago odtegnili in največkrat je ostalo ob plačilnem dnevu samo par kron. Podjetje je pod pretvezo, da hoče delavstvu pomagati, delavstvo gospodarsko popolnoma zaslužilo, delavski zaslužek je krožil povečini samo med glavno blagajno do blagajne omenjenega gospodarskega društva in zopet nazaj v glavno

podjetniško blagajno. Koroška socialna demokracija je videla, da mora delavstvo rešiti iz popolne odvisnosti od podjetnika in je ustanovila gospodarsko združenje »Einigkeit« (menda leta 1912) in otvorila tudi v Črni svojo podružnico.

Rudarji pa niso imeli proti sebi samo delodajalca in njegovo gospodarsko moč, proti delavstvu so bili tudi vsi drugi, kmetje in sploh vse javno mnenje. Razumljivo je, da je imela BBU drž. in druge oblasti za seboj, saj je bil sedež družbe v Celovecu in vrhutega je bilo podjetje nemško. Podjetje je kmete v okolici zaposlilo kot voznike, kupovalo je od njih les in druge pridelke, živino itd. Kmetje so dobili od podjetja zastoj staro nerabno šaro — in take darove, ki niso imeli nobene faktične vrednosti, so kmetje starega kova cenili kot veliko dušnost. Če je torej upravitelj podjetja namignil, da potrebuje podpore od strani kmetov — proti skupnemu sovražniku — delavstvu — jo je takoj našel. Politiki trdijo, da je kmet radi svoje konservativnosti nacionalen, v okolišju mežjskih rudnikov se je to izkazalo kot neresnično. Kmetje so šli največkrat skozi in strn z nemškim podjetjem, bile so

pa tudi izjeme, n. pr. rodbina Praperjeva v Mežici. Tako je prišlo do tega, da je bil rudnik skozi desetletja gospodar v občini in v šoli. Kmetje v črnski občini so se nekega leta spuntali proti nadvladi podjetja v občinski upravi. Podjetje je svojo taktiko spremenilo in glasovalo za kmetjskega župana, ki je bil anafalbet, umevno je bilo, da je moral župan tekom četrta leta demisionirati.

Delavstvo torej ni imelo niti v avtonomni korporaciji, v občini, najmanjše socialne gospodarske ali politične slobode. Radi tega se je v Mežici kakor tudi v Črni grupirala posebna kasta ljudi, ki so bili javni ali tihi priganjači za rudnik.

Položaj delavstva je bil torej tak, da na kakšen večji odpor ali boj proti podjetju zdaleka ni bilo misliti. Prav radi tega v mežjskem rudniku ni prišlo še nikoli do nobenega štrajka ali druge ostrejšje akcije. Edino leta 1917 je bila teden dni trajajoča »gladovna« stavka; šlo je v prvi vrsti za to, da je delavstvo dobilo večjo količino živil iz magacinov, ki jih je rudnik napolnil na račun delavske kvote. Ta prvi štrajk je končal z zmago delavstva.

V ostalem pa se delavski položaj do preobrata l. 1918 ni bistveno izpremenil, kajti podjetnik je imel preveč priganjačev in simpatizerjev. Inteligenti, ki bi se morali zavzemati in pomagati delavstvu, so imeli večje ali manjše sipekure od strani podjetja. Podjetje je n. pr. kjer je bilo mogoče, povzdigovalo ugled učiteljstva in mu nudilo vsemogoče podpore, samo da je bilo bolj zadovoljno. Da bi zadovoljil nadučitelja, mu je krajni šolski svet — kjer je imel glavno besedo rudnik — postavil prav udobno stanovanje, posebno vilo, šola pa je ostala zanemarjena; rudnik je svoj namen dosegel, nadučitelj je bil z udobnostjo zadovoljen — in podjetje je imelo svoj dobiček, ker si ji s tem prihranilo večje izdatke.

Zahtevajte povsod in izrecno „ADRIJA“

prašek za pecivo in vanilin sladkor.

Drugi slični izdelki so manj vredni.

bukovce ter Filip Kovač iz Velenja glasovali proti ostalim svojim tovarišem.

Vsi drugi smo pa bili radi neresničnih navedb od Marka Kobala obtoženi po § 104. s. k. z. Dne 24. oktobra 1925 je bila razpisana pri okrožnem sodišču v Celju glavna obravnava radi te obtožbe. Računovodja Marko Kobal, ki je sumil, da ne bo drž. pravdnistvo meni nič tebi nič dopustilo, da povzroča radi neresničnih podatkov veliko dela in stroškov, je pravočasno pobegnil že 1. oktobra 1925, torej 24 dni pred glavno obravnavo. Za slovo si je še izplačal za 3 mesece plačo naprej, razne potnine, premog in stanarino v skupnem znesku nad Din 10.000. Od takrat ni več ne duha ne sluha o njem. Zanimivo je tudi, da sta za predlog, da se to trimesečno izplačilo odobri, glasovala tudi delavska delegata Franc Judec iz Zabukovce in Oblak od keramične industrije v Petrovčah. Onemu

»30-letnemu socialistu« pa svetujem, da se ne vtikuje preveč. Če ima kaj proti meni, naj pove javno na shodih ali v tisku, če bo pa še nadalje zahrbtno rovaril, bomo objavili javno, kako je 1. 1922 r varil proti s. Martinšku, mu dajal pismene podatke, pred komisijo pa vse take stvari utajil, mene pa hujskal, da naj vse povem.

Miroslav Pevec.

Če klinopis bi brati znal in hieroglifov bi poznal značaj, uganko staro bi takoj razbral: Pijača vseh pijač je »BUDDHA« čaj!

Iz stranke.

Javen shod JSDS in KDZ se bo vršil v nedeljo, 28. marca v Zabukovci pri Vouku s sledečim dnevnim redom: 1.

trganju v križu, udih, pri zobobolu pokazuje kot zanesljiv ublažitelj bolečin skozi 27 let priljubljeno domače sredstvo Fellerjev blagodišeči »Elsafluid«. Drgnenje in umivanje z Elsafluidom majša tudi najvstrajnejše bolečine, krepi in osvežuje mišičevje in živce, jača utrujene oči, varuje pred nahodom in

Izid volitev v Delavsko zbornico in nje pomen; 2. politični položaj v naši državi; 3. naše in nam nasprotne organizacije; 4. razno. — Poročali bodo sodrugi Al. Leskošek ter Miroslav Pevec in Andrej Martinšek, rudarja iz Velenja. Pripeljite vse znanke in somišljenike!

s Občni zbor krajevne organizacije JSDS in KDZ v Črni I. in II. bo dne 25. marca t. l. pri Francu Krlecu z običajnim dnevnim redom. Poročal bo tudi s. A. Leskošek. Pridite vsi člani! Sprejemali se bodo tudi novi člani. — Odbor.

CELJE. (1. maj bodo izrabili za špekulacije in trgovsko profitarstvo.) Kristanovcem menda letos huda prede za pripravo manifestacije 1. maja. Lansko leto je vodja tuk. kristanovcev, g. Koren, imel še parolo zaščite stanov. najemnikov in drugih takih »šlagerjev«. Ko je videl, da s stanovanjskimi najemniki ni nič, se je lotil gasilstva in postal kapitan

kljubuje blademu zraku. Z vodo odmešan je dobrodejen za grgranje, za grlo in usta. Odnotraj in odzunaj močnejši, izdatnejši in krepkejši delovanja kot francosko žganje in najboljši kosmetikum te vrste, 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, 12 dvojnatih ali 4 velike specialne stekle-

gasilcev in zaščitnik hišnih posestnikov. Mi smo mislili, da bo Koren 1. maja nastopil v gala uniformi s svojo gasilsko kompanijo, da bi se na ta način vsaj nekaj gibanja videlo. Ta naša nada je padla vsekakor v vodo. Kristanovci bodo pod firmo pevskega društva »Naprejek« priredili prodajo srečk na 1. maja. S tem bodo pritegnili vse one, ki so za špekulacijo in profit. Tudi nekaj posebnega za zgodovino razrednega boja.

TISKOVNI SKLAD.

Zadnji izkaz 13. marca 1926	Din 7225,50
Zbirka Vrhnika	Din 25,10
Franc Gačnik, Hrastnik	Din 8,—
Mihael Varmočnik, Store	Din 8,—
T. S., Store	Din 3,—
Josip Resnik, Store	Din 2,—
V. Möderndorfer, Mežica (nagr.)	Din 18,—
Janko Troha, Mežica	Din 25,—
Blaž Žagar, Mežica	Din 1,—
Franc Ozimic, Mežica	Din 1,—
Jernej Kolšek, Črna	Din 1,—
Skupaj	Din 7322,60

Najstarejši ljudje

ki so že marsikaj prišli in preživeli in se tedaj mogli pridobiti izkušnje, slišimo vedno in tvedno govoriti, da se po bolečinah in

nice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 velikih specialnih steklenic za 250 Din, že obenem z zabojem in poštnino razpošilja po povzetju lekarnar Eugen V. Feller v Stubici Donji Elsastrg 152 Hrvatska. — Posamezne steklenice Elsafluida po 10 Din se dobe v vseh lekarnah in sorodnih trgovinah.

Vsled ugodne nabave surovin znatno znižane cene nogavicam in drugim pleteninam

Vse odjemalce prosimo, naj zahtevajo cenike. Vsakokratna naročila sprejema naš zastopnik in naravnost trdka

M. FRANZL & SINOVI

Poštni predal 44 LJUBLJANA, Privoz 10 Telefon 428

Kje kupiš najceneje?

ŠENTPETERSKEM BAZARJU v Ljubljani, Martinova cesta št. 8.

Tam dobiš različno blago. Krasne volnene spomladanske šofe. Izgotovljeno moško in žensko perilu. Belo in rujavlo kotenino itd. po najnižjih cenah. Zdej tudi odprodaja zimskega blaga in ostankov pod lastno ceno. Požuri se!

Naznanilo.

TVRDKA FRAN LEBEN & CO.

vijudno naznanja, da je otvorila

v LJUBLJANI, Poljanska cesta 27 trgovino s špecerijskim in kolonijalnim blagom ter deželnimi pridelki.

Postrezala bo cenj. občinstvo s prvovrstnim blagom točno in po konkurenčnih cenah ter se priporoča za obilen obisk.

S spoštovanjem **FRAN LEBEN & CO.**

Kad r pridete v Celje in predno nakupite manufakturno blago, moške in ženske izgotovljene obleke, plašče, suknje, odeje, srajce, si oglejte velikansko zalogo blaga in izdelkov

»PRI AMERIKANCU« - Glavni trg - pri farni cerkvi.

Tam se prodaja najceneje, ker ima lastno tovarno Obleka moška štofasta od Din 350.— naprej. SPECIALITETA: Moška obleka, po meri narejena, zamčeno pristna volna samo Din 550.—. Čajgaste moške hlače, močne od Din 45.— naprej.

Barhant, flanela in vse drugo blago po najnižji ceni.

Velikanska izbira moških in ženskih štofov.

Oglejte si!

»Pri Amerikancu«, Celje, Glavni trg 10 (pri farni cerkvi).

Tvornica dežnikov in solnčnikov

L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg šte. 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji cenl.

Galanterija!

ter modno blago, pletenine, nogavice, sukanec, vezanine, gumbe modne biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože, jedilno orodje, škarje itd. se dobi najugodnejše pri

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika Na veliko! ob vodi. Na malo!

Razširjajte

in oglašajte v edinem proletarskem listu v

»Napreju!«

Ustanovljeno 1852

TEOD. KORN

Ljubljana, Poljanska c. 8.

(preje Henrik Korn)

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar.

Instalacija vodovodov.

Naprava strelvodov. Kopališke in klosetne naprave. — Izdelovanje posod iz pločvine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

Za Velikonoč nov klobuk

moram imeti! Kje naj ga kupim? Najceneje ga kupiš v dobro znani trgovini klobukov

Jos. Pok nasl. A. JAMNIK v LJUBLJANI, Stari trg šte. 14

Velika zaloga najnovejših novosti klobukov in čepic

Kupujte le najboljše in najtrpežnejša kolesa

„PUCH“

s franc. Michelin pnevmatiko po zmerni ceni in event. na obroke. Dobe se samo pri

IGN. VOK, Ljubljana

Tavčarjeva ulica 7 (poprej) Sodna ul.

Posebne nagrade za velikonočne praznike našim odjemalcem!

Izvanredna in ugodna prilika nakupa potrebne obleke za bližajočo se spomlad.

Zastonj dobite uro, srebrno dozo itd.

Oglejte si naše letake!

Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & CIE, Ljubljana

Detajlna trgovina Erjavčeva cesta šte. 2

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Franciškanska ulica šte. 6

registrirana zadruga z omejeno odgovornostjo

Tiskovine

za šole, kurative in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne naključke, Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA

Priložnostni nakup!

Radi zmanjšanja zaloge na debelo prodajamo nižje navedeno blago v podrobni razprodaji po cenah na veliko in sicer: blago za obleke, moško sukno, volneni, delene, podelene, fularde, krepe, cefire, šifone itd.

DOLČEK IN MARINI

Maribor, Gosposka ul. 27